Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
КАФЕДРА ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Дніпро,24 квітня 2026 р.)

Дніпро
2026

УДК 351.74 : 351.86 : 355 : 342.9 : 614
А 43

Рекомендовано до друку
Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 9 від 20.05.2026)

А 43 Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 24 квіт. 2026 р.). Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2026. 358 с.

ISBN 978-617-560-137-2

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, у якій взяли участь науковці, викладачі та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ України, а також фахівці-практики сил сектору безпеки і оборони України. Тематика публікацій охоплює актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та освітньому процесі ЗВО зі специфічними умовами навчання, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності.

За повного або часткового використання матеріалів посилання на видання обов'язкове.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори

Упорядники:

к.ю.н., доцент Дмитро КАЗНАЧЕЄВ; к.ю.н., доцент Віталій ПОКАЙЧУК.

ISBN 978-617-560-137-2

© ДДУВС, 2026
© Автори, 2026

З М І С Т

Юнін О.
Актуальні тенденції домедичної підготовки персоналу
сектору безпеки й оборони України …… 14

Токар П., Кріцак І.
Ризик-орієнтований підхід у протидії злочинності:
від теорії до практики …… 16

Батюк О.
Нормативно-правове регулювання службово-бойової діяльності
Національної гвардії України із забезпечення безпеки
та оборони об'єктів критичної інфраструктури …….. 26

Бєлай С.
Удосконалення взаємодії сил безпеки з органами місцевої влади
в умовах виникнення кризових ситуацій..…….. 29

Бондаренко В., Худякова Н., Баштова О.
Розвиток культури здоров'я майбутніх правоохоронців
на етапі професійного становлення ……. 32

Ємець О., Гейда І.
Соціальна обумовленість протидії наркоманії та наркотизму
в службовій діяльності органів правопорядку …….. 35

Анісімов Д.
Актуальні питання професійного відбору майбутніх правоохоронців …… 39

Антошків Ю., Бушуєв О., Лакіш В.
Підвищення мотивації студентів до занять фізичною культурою через
системність занять, спортивні секції та участь у змаганнях ……. 42

Антошків Ю., Бушуєв О., Яриз І.
Удосконалення системи фізичного виховання студентів закладів
вищої освіти засобами сучасних цифрових технологій ……. 44

Балац А., Кочура Я., Фурса А.
Удосконалення навичок стрільби зі стрілецької зброї
як основа бойової ефективності особового складу …… 47

Бардін Є.
Проблемні питання використання підрозділами поліції БпЛА та методи їх вирішення …….. 50

Бачинська Н.-В.
Адаптація досвіду провідних держав у сфері службово-бойової діяльності сил безпеки і оборони в умовах сучасних викликів для України ……..…… 53

Безпалий С., Баштова О.
Бойовий досвід як основа модернізації вогневої підготовки кадрів сил безпеки і оборони України ……..56

Біліченко В.
Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи в умовах збройного конфлікту……... 59

Білик В., Стиценко А.
Сучасні питання фізичної підготовки та фізичного виховання курсантів та студентів звозі специфічними умовами навчання …… 63

Богуславський В.
Спеціальна фізична підготовка як основа професійної готовності поліцейських до дій в екстремальних умовах ……. 66

Бодирєв Д., Маляренко В.
Інтеграція бойового досвіду у систему вогневої підготовки правохоронців ……. 68

Бойко О.
Дії за призначенням органів та підрозділів цивільного захисту в умовах воєнного стану ……. 70

Вербовий В., Потапенко В.
Забезпечення публічної безпеки правоохоронними органами України під час воєнного стану …….. 73

Волобоєв А.
Доброчесність як критерій професійного відбору кандидатів на службу в поліцію: проблеми оцінювання …….. 76

Гіденеко Є.
Цифрова гігієна та протидія дезінформації в бойових умовах: психологічний аспект …… 80

Голярдик Н., Пак Д.
Цивільно-військове співробітництво як фактор ефективності
оперативно-службової діяльності на державному кордоні України …… 82

Горбач-Кудря І.
Оптимізація інформаційної взаємодії
уповноважених суб'єктів на блокпосту ……... 85

Данильчук І.
Щодо економії паливо-мастильних матеріалів
у підрозділах ДСНС у зв'язку зі значним збільшенням вартості ……. 90

Євпак С.
Емоційно-вольова стійкість у структурі психологічної
готовності водолазів-саперів ДСНС України ……. 92

Жбанчик А.
Нові підходи щодо вогневої підготовки особового складу
сил сектору безпеки та оборони в сучасних умовах …….. 95

Жбанчик А., Лопаєва О.
Актуальні питання правомірного використання вогнепальної зброї
з дотриманням стандартів професійної етики ……. 98

Журавель О.
Застосування методу «self defender system» під час розслідування
злочинів проти життя та здоров'я ……. 101

Завістовський О., Анісімов Д.
Тактична підготовка поліцейських підрозділів у контексті
забезпечення публічної безпеки під час війни ……... 104

Зеленський Є.
Вогнева підготовка в умовах дефіциту часу та ресурсів:
навчання стрільбі в умовах обмеженої видимості та стресу ……..108

Зеленський Є., Хлівна М.
Удосконалення рівня вогневої підготовки працівників системи МВС
в умовах воєнного стану: актуальні проблеми ..…… 111

Зозуля І.
Система фізичного відновлення та реабілітації поліцейських
і ветеранів в умовах воєнного стану ……114

Іршенко В.
Сучасні аспекти застосування мультироторних БпЛА класичного типу
та способи підвищення результативності їх використання ……116

Казмірчук Р.
Міжнародний досвід службово-бойової діяльності
сил безпеки і оборони: стандарти НАТО та український внесок …… 120

Казначеєв Д., Бодирєв Д.
Формування стресостійкості у чоловіків- і жінок-поліцейських
під час застосування зброї …….. 124

Карбан О. Жбанчик А.
Гендер і вогнева підготовка: виклики та перспективи …….. 127

Кириченко А.
Методика виконання страховки та класифікація її видів
у бойових і спортивних практиках ……... 129

Коваленко В.
Концепт педагогічних умов формування готовності до професійної
діяльності майбутніх спеціалістів з розмінування …… 131

Козалєтов В.
Проблеми маршрутизації та оптимального застосування пошукових
груп у службово-бойовій діяльності сил безпеки і оборони України …….. 133

Козенко С. Приходько Ю.
Напрямки розвитку та підвищення рівня рукопашного бою
під час підготовки працівників поліції України …… 135

Коростильов Г.
Інтерактивний тир як інноваційний засіб проведення практичних занять
з вогневої підготовки студентів юридичного університету ……... 139

Коростильов Г.
Сучасні підходи до тактичної домедичної підготовки
поліцейських в умовах воєнного стану …… 141

Кострома І., Варвус С.
Розвиток функціональної витривалості працівників сектору безпеки
як ключовий фактор ефективності службово-бойової діяльності …… 143

Краснощок А., Гавриловський В.
Шляхи удосконалення рівня вогневої підготовки курсантів
закладів МВС України в сучасних умовах ……. 146

Криворучко В.
Психологічний критерій як ключовий індикатор готовності майбутніх
офіцерів НГУ до виконання завдань з охорони громадської безпеки
і порядку, конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних …… 149

Крушельницька К., Кісілєвич С.
Сучасні безпекові виклики та професійна підготовка
майбутніх правоохоронців …….. 153

Куруч І.
До питання застосування тайм-менеджменту
у сфері національної безпеки …… 155

Лантінов Я.
«Нульовий рівень» психофізичної підготовки
як передумова оволодіння службово-прикладними
єдиноборствами у правоохоронних структурах ……. 158

Лещенко А.
Підготовка майбутніх фахівців сектору безпеки та оборони України
до професійно орієнтованого англомовного перекладу …… 160

Лопаєва О.
адаптація методик вогневої підготовки до умов
реального бойового зіткнення в період дії воєнного стану ……163

Лук'яненко В.
Щодо оновлення системи професійного відбору кадрів
для державних органів спеціального призначення
та військових формувань з правоохоронними функціями ……. 165

Маркевич В.
Дослідження зарубіжного досвіду у сфері взаємодії органів
місцевої влади з військовими формуваннями ……. 168

Миронюк С.
Деякі питання щодо тактики комунікації працівників поліції
з військовими та ветеранами війни, психологічні аспекти …… 170

Мислива О.
Медичне забезпечення поліцейських в умовах воєнного стану …… 174

Мосузенко В.
Стрільба після фізичного навантаження
як важлива складова підготовки поліцейських …….. 177

Наточій А.
Особливості вогневої підготовки майбутніх поліцейських:
виклики воєнного сьогодення ……. 179

Олійничук Р.
Взаємодія правоохоронних органів з органами державної влади
та місцевого самоврядування: від формальної координації
до ефективного партнерства ……. 182

Петренко С.
Актуальні питання розвитку адаптивного спорту в системі МВС …… 184

Петрушин Д.
Адаптація фізичної підготовки курсантів ЗВО
зі специфічними умовами навчання до викликів воєнного стану ……. 187

Платонов В.
Нестандартні методи професійно-психологічного відбору
фахівців первинної ланки ……. 190

Пожидаєв М.
Особливості підготовки поліцейських до дій
в умовах надзвичайних ситуацій та бойових загроз ……..… 193

Пожидаєв М.
Удосконалення рівня службово-прикладних
єдиноборств правоохоронних структур
як компонента спеціальної фізичної підготовки ……..…..… 196

Покайчук В.
Особливості вогневої підготовки поліцейських в умовах воєнного стану:
перехід від статичної до динамічної стрільби ……..... 199

Поливанюк В.
особливості тактичної взаємодії у змішаних (чоловічо-жіночих)
групах під час виконання службово-бойових завдань ……... 201

Порохнявий А.
Оптимізація системи спеціальної фізичної підготовки
на основі службово-прикладних єдиноборств …… 203

Рітор Ю.
Тактико-технічні особливості застосування бойових прийомів
боротьби при затриманні правопорушників ……205

Рожеченко В.
Трансформація системи підготовки зі службово-прикладних
єдиноборств у контексті сучасних безпекових викликів …….. 207

Сахно А., Корольов А.
Особливості застосування алгоритму MARCH
у діяльності правоохоронних органів: порівняльний
аналіз протоколів TCCC та TECC ……210

Скрипка О., Коваленко В.
Сучасні виклики у системі професійного відбору кандидатів на службу
в правоохоронні органи: ризики та шляхи їх подолання …….. 213

Соловей О.
Удосконалення службово-прикладних єдиноборств як складової
професійної підготовки правоохоронців у сучасних умовах …… 216

Тайбасаров О.
Підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників
до інформаційно-аналітичної діяльності у ракурсі наукових досліджень …218

Тимофєєв В.
Деякі аспекти застосування заходів примусу
під час воєнного стану Національною поліцією України …….. 221

Токовенко О.
Педагогічні умови формування готовності майбутніх
офіцерів-прикордонників до професійної діяльності
засобами спеціальної фізичної підготовки ……..... 223

Топчило А.
Особливості емоційного стану співробітників сектору безпеки
та оборони України, які зазнали поранень …….. 225

Тробюк Н., Варакса В.
Психологічна готовність особового складу Національної гвардії України до виконання службово-бойових завдань: когнітивний аспект …..230

Турчанікова Г.
Превентивна діяльність і безпекові ініціативи поліції …….. 233

Фурса В.
«Активний стрілець»: базовий алгоритм реагування поліцейськими, які першими прибули на виклик …….. 236

Чайка В.
Зарубіжний досвід навчання майбутніх офіцерів сектору безпеки й оборони тактичній медицині …… 239

Чайка В., Малищук Ю.
Роль цифрових технологій у формуванні навичок тактичної медицини в умовах сил сектору безпеки та оборони в умовах воєнного стану …… 241

Чайка В., Коркушко А.
Підготовка персоналу для сектору безпеки і оборони під час правового режиму воєнного стану та у післявоєнний період …….. 244

Чайка В., Софіян Є.
Застосування елементів штучного інтелекту та цифрових платформ у навчанні тактичної медицини: сучасні виклики та перспективи ……247

Черненко О., Пасинчук К., Фільчук І.
Методика підготовки персоналу Державної служби з надзвичайних ситуацій України до надання домедичної допомоги в бойових умовах ….. 250

Чоботько І.
Військово-прикладні види спорту як стратегічний інструмент формування фізичної та психофізіологічної готовності військовослужбовців в умовах сучасних безпекових викликів …… 254

Чоботько М.
Фізична підготовка працівників Національної поліції України як складова професійної готовності: сучасні виклики та напрями вдосконалення …… 257

Штангрет Н., Ковальчук В.
Використання БпЛА з тепловізійними сенсорами для пошуку постраждалих та виявлення прихованих осередків горіння після масованих обстрілів …..259

Щерблюк В.
Роботизовані комплекси як засіб мінімізації
втрат особового складу в логістичному забезпеченні …….. 261

Яковчук В., Качор В.
Інтеграція безпілотних літальних комплексів у систему
інформаційного забезпечення службово-бойової діяльності ……..…..264

Яремко Р.. Ткачик О.
Командир як лідер: управління соціально-психологічними
процесами у військовому підрозділі …… 268

ТРИБУНА МОЛОДОГО АВТОРА

Астаф'єва І.
Післявоєнна реконструкція оборонного сектору України:
потенціал співпраці з Литвою у сфері безпілотних технологій …… 272

Буякова І.
Професійна мотивація як ключовий чинник ефективності
діяльності фахівців сектору безпеки …… 274

Буякова І.
Психологічна стійкість як визначальний чинник ефективності
службово-бойової діяльності в секторі безпеки і оборони Україні ….…... 277

Варвус С.
Розвиток функціональної витривалості працівників сектору безпеки
як ключовий фактор ефективності службово-бойової діяльності …… 281

Волобоєва З.
окремі питання щодо формування цифрових компетентностей
у процесі підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони ……. 285

Гринчук Н.
Правові механізми забезпечення державного суверенітету
в сучасних умовах …….. 288

Дяченко А., Вербовий В.
Вплив бойового досвіду на міжособистісні відносини
у військових колективах …….. 291

Кобилинський Д.
Формування психофізичної витривалості та забезпечення
особистої безпеки правоохоронців у процесі
тактико-спеціального навчання …… 294

Курсанов Р.
Нормативне правове регулювання вогневої підготовки
поліцейських: порівняльний аналіз українського законодавства
та міжнародних стандартів …… 297

Лещенко М.
Інноваційні методи розвитку фізичної витривалості
в системі підготовки військовослужбовців та правоохоронців …… 302

Лещенко М.
Сучасні підходи до фізичної підготовки курсантів
у ЗВО зі специфічними умовами навчання ……..…… 305

Лях В.
Тактика дій поліцейських у разі виявлення
безпілотних літальних апаратів ……..……. 308

Наследова К.
Переваги динамічної стрільби у підготовці
військовослужбовців та правоохоронців …….. 310

Неділько О.
Комплексна фізична підготовка поліцейських в умовах воєнного стану:
структурно-функціональні та психофізіологічні аспекти …….. 312

Полуліх Ф.
Протидія дезінформації та ІПСО на місцевому рівні.
Спільна робота правоохоронців та прес-служб органів влади
для стабілізації настроїв населення …… 315

Потапенко В.
Забезпечення публічної безпеки правоохоронними
органами України під час воєнного стану …….. 319

Росяк С.
Дискреційні повноваження командування у службово-бойовій
діяльності сил безпеки та оборони України …… 323

Список використаних джерел

1. Гібало К. Стратегічні напрями розвитку логістики Збройних Сил України у контексті сучасних викликів. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ.* 2025. № 1. С. 70-76. URL : https://znp-cvsd.nuou.org.ua/article/view/350495.

2. Звіт про стан та розвиток тилового забезпечення ЗСУ у 2024–2025 рр. Київ : МОУ, 2025. 134 с.

3. Концепція використання штучного інтелекту в Збройних Силах України на період до 2026 року. Затверджено Міністерством оборони України, 06.03.2026. URL : https://ua.news/ua/ukraine/minoboroni-zatverdilo-kontseptsiiu-vikoristannia-shtuchnogo-intelektu-v-zsu.

Віталій ЯКОВЧУК
викладач кафедри безпілотних систем
та робототехніки

Василина КАЧОР
курсант Львівського державного
університету безпеки життєдіяльності

ІНТЕГРАЦІЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ У СИСТЕМУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасний розвиток військових технологій та засобів ведення бойових дій зумовлює активне впровадження інноваційних технічних рішень у систему забезпечення діяльності сил сектору безпеки та оборони. Одним із найбільш динамічних напрямів розвитку є використання безпілотних літальних апаратів (БпЛА), які дозволяють здійснювати оперативний збір інформації про обстановку в зоні виконання службово-бойових завдань. Завдяки можливості дистанційного керування, автономної навігації та використання сучасних сенсорних систем БпЛА стають важливим інструментом інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень.

У сучасних умовах ведення бойових дій інформація відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного управління підрозділами та координації їхніх дій. Своєчасне отримання достовірних даних про розташування противника, стан місцевості та можливі загрози дозволяє значно підвищити ефективність планування операцій. У цьому контексті інтеграція безпілотних літальних апаратів у систему інформаційного забезпечення службово-бойової діяльності набуває особливого значення.

Незважаючи на значні переваги використання безпілотних технологій, процес їх інтеграції у систему інформаційного забезпечення службово-

бойової діяльності залишається складним і багатокомпонентним завданням. Однією з основних проблем є відсутність єдиної інтегрованої системи обробки та передачі даних, отриманих від різних типів безпілотних платформ. У багатьох випадках інформація, отримана з БпЛА, використовується лише локально окремими підрозділами та не інтегрується у загальну інформаційну систему управління. Це знижує ефективність використання отриманих даних та ускладнює процес прийняття оперативних рішень на рівні командування.

Ще однією проблемою є обмежені можливості каналів зв'язку, які використовуються для передачі великих обсягів відео- та телеметричної інформації. У складних умовах бойових дій або під час застосування засобів радіоелектронної боротьби можуть виникати перебої у передачі даних, що негативно впливає на оперативність отримання інформації.

Важливим аспектом є також необхідність стандартизації форматів даних та протоколів обміну інформацією між різними технічними системами. Наявність великої кількості різнорідних безпілотних платформ ускладнює процес інтеграції їх у єдину інформаційну мережу.

Одним із ключових напрямів вирішення зазначених проблем є створення інтегрованих інформаційно-аналітичних систем, які забезпечують централізований збір, обробку та аналіз даних, отриманих від безпілотних літальних апаратів. Такі системи дозволяють формувати єдину інформаційну картину оперативної обстановки.

Важливу роль у цьому процесі відіграє використання сучасних геоінформаційних систем, які забезпечують відображення отриманої інформації на електронних картах та дозволяють оперативно аналізувати просторові дані. Інтеграція даних аеророзвідки з геоінформаційними системами сприяє більш точному плануванню службово-бойових операцій.

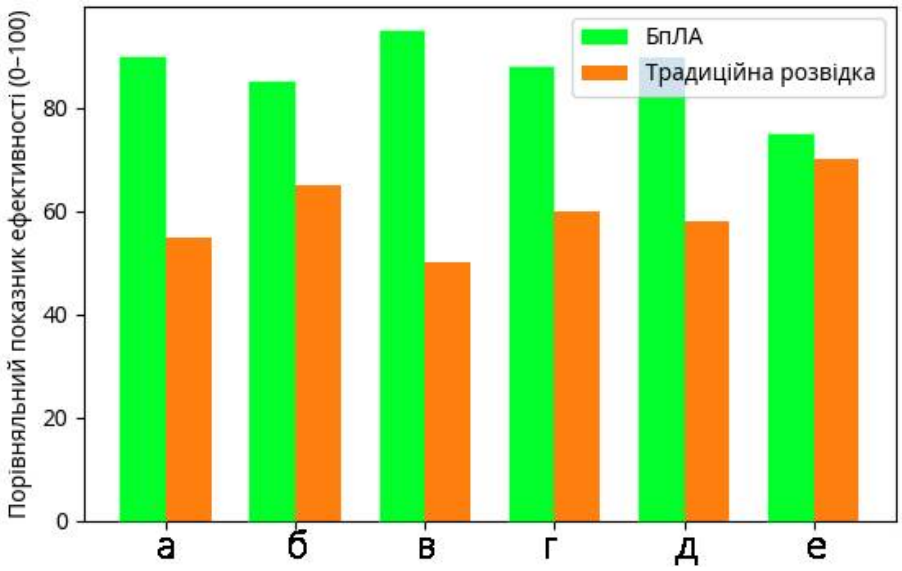
Перспективним напрямом є використання технологій штучного інтелекту та машинного навчання для автоматичного аналізу даних, отриманих із БпЛА. Застосування таких технологій дозволяє автоматизувати процес виявлення об'єктів, аналізу змін обстановки та прогнозування можливих загроз.

Важливим є також розвиток захищених каналів зв'язку та систем передачі даних, які забезпечують стабільний обмін інформацією навіть в умовах активного впливу засобів радіоелектронної боротьби.

Сучасні наукові дослідження свідчать про значний потенціал використання безпілотних технологій у сфері забезпечення діяльності сил сектору безпеки та оборони. У наукових роботах розглядаються питання використання БпЛА для ведення повітряної розвідки, моніторингу територій та забезпечення інформаційної підтримки прийняття рішень.

Дослідження показують, що застосування безпілотних систем дозволяє суттєво підвищити оперативність отримання інформації та скоротити час

реагування на зміну обстановки. Завдяки використанню сучасних сенсорних комплексів БпЛА можуть забезпечувати отримання високоточних даних у реальному часі.

Порівняльна діаграма ефективності використання БпЛА та традиційної розвідки: *а – час отримання інформації; б – точність отриманих даних; в – умови безпеки персоналу; г – покриття території; д – оперативність реагування; е – вартість операції*

Особливу увагу у наукових працях приділено питанням інтеграції безпілотних платформ із системами управління військами та автоматизованими системами обробки інформації[2]. Такі рішення сприяють формуванню єдиного інформаційного простору та підвищенню ефективності управління підрозділами.

З метою підвищення ефективності використання безпілотних літальних апаратів у службово-бойовій діяльності доцільним є створення інтегрованої системи інформаційного забезпечення на основі даних БпЛА, яка забезпечуватиме централізований збір, обробку, аналіз та поширення інформації між підрозділами сектору безпеки та оборони.

Основу такої системи повинна становити єдина цифрова платформа управління даними аеророзвідки, що інтегрується з наявними автоматизованими системами управління військами. Платформа має забезпечувати прийом відео- та телеметричної інформації з різних типів БпЛА, її автоматичну прив'язку до координат місцевості та подальше відображення на цифрових картах у режимі реального часу. Реалізація такого підходу дозволить сформувати єдину оперативну інформаційну картину, доступну для командирів різних рівнів. Однією з ключових функцій системи повинна стати автоматизована обробка відеопотоку з використанням алгоритмів комп’ютерного зору. Використання нейромережевих моделей дозволить здійснювати автоматичне виявлення техніки, переміщення особового складу, інженерних споруд або інших

об’єктів інтересу. Це суттєво зменшить навантаження на операторів та дозволить швидше виявляти зміни в оперативній обстановці.

Важливим елементом запропонованої системи має бути модуль просторового аналізу та прогнозування, який працюватиме на основі геоінформаційних технологій. Такий модуль дозволить автоматично формувати карти активності противника, аналізувати зміну ситуації у визначених районах та прогнозувати можливі напрямки розвитку подій[1]. Це підвищить обґрунтованість прийняття управлінських рішень під час планування операцій.

Окрему увагу необхідно приділити побудові стійкої системи передачі даних. Для цього доцільно використовувати багаторівневу архітектуру зв’язку, що поєднує прямі канали передачі даних з БпЛА, ретрансляцію через інші безпілотні апарати або наземні станції, а також резервні канали передачі інформації. Такий підхід дозволить зменшити вплив засобів радіоелектронної боротьби та забезпечити стабільність передачі даних навіть у складних умовах.

Перспективним напрямом є впровадження технологій колективної взаємодії безпілотних апаратів, коли декілька БпЛА працюють як єдина розвідувальна система. У такому випадку кожен апарат виконує окрему функцію: один здійснює огляд території, інший передає дані, а третій виконує роль ретранслятора зв’язку. Такий підхід дозволяє значно розширити зону спостереження та підвищити стійкість системи розвідки.

Наразі доцільним є створення єдиного банку аеророзвідувальної інформації, у якому зберігатимуться архівні матеріали польотів БпЛА, фотознімки місцевості, тривимірні моделі об’єктів та результати аналітичної обробки даних. Накопичення таких даних дозволить проводити порівняльний аналіз змін обстановки у часі та підвищить ефективність довгострокового планування операцій.

Запропонований підхід дозволяє вирішити низку актуальних проблем сучасного застосування БпЛА, зокрема: фрагментарність використання отриманих даних, обмежені можливості їх аналізу, складність оперативного поширення інформації між підрозділами та перевантаження операторів великими обсягами відеоданих. Формування інтегрованої інформаційної системи забезпечить більш ефективне використання потенціалу безпілотних технологій у службово-бойовій діяльності [3].

Таким чином, інтеграція безпілотних літальних апаратів у систему інформаційного забезпечення службово-бойової діяльності є важливим напрямом розвитку сучасних технологій у сфері безпеки та оборони. Використання БпЛА дозволяє значно підвищити ефективність збору інформації, забезпечити оперативне реагування на зміну обстановки та покращити процес прийняття управлінських рішень [4].

Подальший розвиток безпілотних технологій, інформаційно-аналітичних систем та засобів обробки даних створює передумови для

формування сучасного інформаційного простору управління силами сектору безпеки та оборони. Це сприятиме підвищенню ефективності виконання службово-бойових завдань та зміцненню обороноздатності держави.

Список використаних джерел

1. Катеринчук І., Рачок Р., Чесановський І. Геоінформаційні технології як компонент кіберфізичних систем управління безпілотних літальних апаратів спеціального призначення. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: військові та технічні науки*. 2025. Т. 99, № 2.

2. Романюк В. А., Гримуд А. Г. Методологічні основи синтезу системи управління групою (роєм) безпілотних літальних апаратів. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони.* 2025. Т. 53, № 2. С. 156–172.

3. Легенчук С. В. Вплив застосування безпілотних літальних апаратів на підвищення ефективності розвідки у сучасних військових операціях. Національна академія Національної гвардії України, 2025. 137 с.

4. Дружинін Є. А., Ковалевський М. І., Погудіна О. К., Черановський В. О. Методи та інформаційні технології впровадження безпілотних літальних апаратів в повітряний простір України. *Системи озброєння і військова техніка*. 2021. № 4(68). С. 84–90.

Роман ЯРЕМКО
доцент кафедри
практичної психології та педагогіки

Оксана ТКАЧИК
здобувач вищої освіти Львівського
державного університету безпеки
життєдіяльності

КОМАНДИР ЯК ЛІДЕР: УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ У ВІЙСЬКОВОМУ ПІДРОЗДІЛІ

У період масштабних випробувань, спричинених повномасштабною війною, розв’язаною росією, що за рівнем інтенсивності та геополітичними наслідками є безпрецедентною для Європи з часу завершення Другої світової війни, Україна опинилася на передовій захисту демократичних цінностей та принципів міжнародного правопорядку, виконуючи роль ключового бар’єра, що стримує подальшу дестабілізацію європейського безпекового простору. Війна XXI століття характеризується динамічністю тактичних підходів, постійною трансформацією способів ведення бойових дій та активним впровадженням новітніх технологій для підвищення ефективності виконання оперативних і стратегічних завдань. За таких умов Збройні Сили України змушені демонструвати високу адаптивність, мобільність та організаційну

гнучкість, а результативність виконання бойових завдань безпосередньо залежить від якості управління особовим складом, що робить проблему військового лідерства надзвичайно актуальною.

Лідерство як соціально-психологічний феномен передбачає взаємодію двох складових – лідера та команди, існування яких є взаємозумовленим. Військове лідерство можна визначити як цілеспрямований процес впливу командира на особовий склад, який ґрунтується на моральному авторитеті, професійній компетентності та практичному досвіді з метою забезпечення ефективного виконання завдань та досягнення стратегічних і оперативних цілей. Цей вплив реалізується як безпосередньо – через віддання наказів, організацію контролю, дотримання вимог, стимулювання та мотивацію підлеглих, так і опосередковано – через особистий приклад, ефективну внутрішню комунікацію та формування належної організаційної культури підрозділу.

Для ефективного управління підрозділом командир повинен поєднувати комплекс особистісних, професійно-бойових, психологічних та фізичних якостей. Морально-політичні включають систему ціннісних орієнтацій, громадянську свідомість, відданість державі та військовому обов'язку, дотримання норм права і військової етики. Професійно-бойові охоплюють рівень спеціальної підготовки, тактичне мислення, організаторські здібності та уміння приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності та бойового стресу. Психологічні якості передбачають емоційну стійкість, самоконтроль, комунікативну компетентність і здатність підтримувати сприятливий соціально-психологічний клімат у колективі, тоді як фізичні – витривалість, працездатність та готовність до виконання службово-бойових завдань у складних умовах. Командир повинен формувати згуртований підрозділ із військовослужбовців різного досвіду та фахової підготовки, адекватно оцінювати завдання та розподіляти функції відповідно до індивідуального потенціалу особового складу [4, с. 181].

Джоко Віллінк, офіцер підрозділу «Морські котики» ВМС США, підкреслює, що лідерські якості не є виключно вродженими, а можуть цілеспрямовано розвиватися. Важливою функцією лідера-командира є здатність свідомо вибудовувати професійну траєкторію, усвідомлюючи власні можливості та обмеження. Принципи військового лідерства Віллінка відображають систему цінностей, моральних якостей, характеру та професійних компетентностей лідера, окреслюючи його мету, місію, ключові завдання й зону відповідальності. До основних принципів належать: прагнення до саморозвитку, ініціативність, відкритість до змін, здатність приймати рішення, розуміння підлеглих і турбота про них, лідерство через особистий приклад, підтримка морального духу та

формування почуття відповідальності. Віллінк також підкреслює, що ефективний лідер має вміти абстрагуватися від деталей поточної ситуації, зберігаючи стратегічну перспективу, керуватися чіткими принципами дії – взаємним прикриттям, простотою управлінських рішень, визначенням пріоритетів та децентралізацією повноважень з одночасним збереженням відповідальності. Лідерство доступне більшості за умови наполегливої роботи над власними недоліками та формування команди, яка компенсує індивідуальні обмеження, причому ключовою перепоною виступає відсутність скромності. Принципова правдивість у комунікації є критичною, оскільки втрата довіри має довготривалі негативні наслідки для колективу, а розуміння мотиваційних установок підлеглих дозволяє розвивати впевненість у невпевнених і коригувати надмірну самовпевненість, спрямовуючи індивідуальні амбіції на досягнення спільної мети [1].

Підходи Віллінка узгоджуються з Доктриною військового лідерства у Збройних Силах України [2], де принципи набувають конкретного змістового наповнення. Зокрема, самовдосконалення передбачає безперервний розвиток професійних і особистісних якостей, навчання на власному й чужому досвіді; ініціативність виявляється у здатності самостійно шукати рішення, передбачати проблеми та заохочувати активність підлеглих; готовність до змін означає адаптивність до нових умов, відкритість до інновацій і впровадження сучасних підходів; ухвалення рішень розглядається як відповідальний процес, що враховує мету, ресурси, ризики, альтернативи та можливі наслідки. Водночас розуміння підлеглих і турбота про них передбачає врахування їхніх індивідуальних особливостей, потреб та забезпечення належних умов служби й розвитку.

Перебування у зоні бойових дій супроводжується постійним усвідомленням загрози життю, що створює тривале психоемоційне напруження. Дослідження показують, що ефективність психологічного відновлення військовослужбовців значною мірою залежить від стилю лідерства командира. За результатами опитування (MLQ) було встановлено, що підлеглі демократичних і підтримувальних керівників мали на 25 % вищі показники стресостійкості за шкалою CD-RISC порівняно з військовими, які перебували під керівництвом авторитарних командирів, а також зафіксовано статистично значущий позитивний зв’язок між демократичним стилем керівництва і рівнем психологічної стійкості [3, с. 96].

Отже, ефективне військове лідерство ґрунтується на особистому прикладі командира, який задає високі стандарти професіоналізму, дисципліни та моральної поведінки. Належне інформування підлеглих

забезпечує прозорість управління, розуміння спільної мети та налагодження зворотного зв'язку. Підтримка морального духу підрозділу виступає чинником його психологічної стійкості, а виховання відповідальності досягається через делегування повноважень, забезпечення ресурсами та формування готовності особового складу відповідати за результати власної діяльності. У сучасних умовах саме такий підхід забезпечує боєздатність, оперативну гнучкість та ефективне виконання завдань підрозділом.

Список використаних джерел

1. Джоко Віллінк. Стратегія і тактика лідерства. Київ : BookChef, 2021. 368 с.
2. Доктрина розвитку військового лідерства у Збройних Силах України : ОП 1-296 / затв. Начальником Генерального штабу ЗС України. Київ, 2024.
3. Стасюк В. В., Федоренко Ю. А. Вплив лідерства командирів на ефективність психологічного відновлення особового складу після участі в бойових діях // Психологічний журнал. 2025. № 15. С. 93–99.
4. Тіторенко О. М., Філіпчук Ю. Л., Стасюк В. В. Роль командирів у формуванні психологічної готовності підлеглих до виконання бойових завдань // Вісник Національного університету оборони України. 2025. Т. 85, № 3. С. 178–185. DOI : https://doi.org/10.33099/2617-6858-2025-85-3-178-185

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 24 квітня 2026 р.)

Редактор, оригінал-макет – *А.В. Самотуга*
Редактор *Н. В. Леонова*

Підп. до друку 29.05.2026. Формат 60x84/16. Друк – цифровий. Папір офісний.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 20,34. Обл.-вид. арк. 21,88. Зам. № 04/26-зб

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, sed@dduvs.edu.ua
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видаців ДК № 8112 від 13.06.2024